

Заборонені методи ведення війни

Віддання наказу про те, що пощади не буде

Для МГП важливим принципом є **гуманність не тільки стосовно цивільного населення, а й щодо представників сил супротивника.**

З одного боку, відповідно до правил ведення війни, **військові збройні формування, які беруть участь у бойових діях, є законною ціллю для здійснення нападу. З іншого боку, абсолютне знищення живої сили супротивника, використання засобів ведення війни, які спричиняють надмірні страждання, в умовах збройного конфлікту забороняється.**

На практиці виникає досить складна ситуація, за якої і військовим угрупованням, і органам правопорядку під час дослідження окремих фактів важливо **віднаходити баланс гуманності в кожній окремій ситуації.**

МГП категорично **забороняє** в умовах збройного конфлікту **віддавати наказ про те, що пощади не буде.**

Згідно з положеннями Гаазької конвенції 1907 р. і практикою Нюрнберзького трибуналу така *заборона вважається частиною звичаєвого права війни і є обов'язковою для усіх сторін міжнародного збройного конфлікту.* Відповідну норму закріплено у ст. 40 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12.08.1949, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів від 08.06.1977.

Характеристики порушення МГП:

- *учинене в умовах збройного конфлікту та пов'язане з ним (порушення може мати місце в умовах міжнародного та неміжнародного конфліктів);*
- *учиняється проти комбатантів сил супротивника;*
- *виконавець заявляє про те, що ніхто не залишиться у живих або віддає наказ про те, що ніхто не має бути залишеним живим;*
- *мета такого наказу — залякати супротивника чи вести бойові дії з огляду на те, що ніхто не буде залишений у живих.*

Термін «**пощади не буде**» найчастіше використовується для опису бойових дій, які ведуться *смертельним і необмеженим методом та не передбачає взяття у полон або поранення військових* сторони супротивника.

Зі змісту цього терміна випливає, що в умовах збройного конфлікту передбачено **перевищення застосування необхідної сили та розумної сили**, коли ігноруються контекст подій та особи, які беруть участь у цих подіях.

В умовах збройного конфлікту наказ про те, що пощади не буде, означає, що **під час розгортання атаки напад має здійснюватися без розбору — так, щоб ніхто не вцілів.**

Такий наказ пов'язаний із наміром сторони збройного конфлікту *не проявляти милосердя до сторони супротивника*. В умовах активних бойових дій, що тривають, зрозумілим є бажання подолати супротивника використанням будь-яких засобів, але в цьому випадку саме *норми МГП створюють певні межі*, які дають змогу оцінити подібні дії та говорити про можливість притягнення до відповідальності.

Щонайменше норми МГП не дозволяють нехтувати життям людей та їх цінністю незалежно від їхньої ролі в конфлікті.

Це порушення характеризує **спеціальний суб'єкт**:

- 1** виконавцем є *особа, яка займає становище, що надає можливість ефективно здійснювати командування або контроль за підлеглими йому силами, до яких надіслано таку заяву чи яким віддано такий наказ;*
- 2** у такому випадку йдеться *про командну відповідальність;*
- 3** *рядовий військовий не може нести відповідальність за вказане порушення.*

Над довідкою працювали:
Павлюк Аліна (Офіс Генерального прокурора)
Лисенко Марія (JustTalk)